

Pra. 9. num. 25.

9

7.

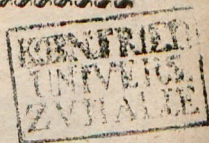
DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS
DE
**TESTAMENTO CORAM SOLO
IUDICE NON CONFICIENDO**

QVAM
AVSPICIIIS DIVINIS
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O
FRIDERICO CHRISTIANO
MARGGRAVIO BRANDENBVRGICO BORVSSIAE SILESIAEQVE
DVCE RELIQA BVRGGRAVIO NORIMBERGENSI RELIQA.

P 469

1764, 4

EX DECRETO
ILLVSTRIS IVRIS CONSVLTORVM ORDINIS
PRAESIDE
D. IOANNE IVSTINO SCHIERSHMIDIO
SERENISS. MARGGRAV. BRANDENBVRG. CVLMB. CONSIL. AVL.
ANTECESSORE ET PHILOSOPHIAE PRACTICAE PROFESSORE ORDINARIO
FACVLTATIS IVRIDICAE H. T. DECANO
PATRONO ATQVE PRAECEPTORE SVO VENERANDO
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISVE IN VIROQVE IVRE HONORIBVS ET
PRIVILEGIIS RITE CAPESSENDIS
D. . AVG. MDCCCLXIII.
PVBLICAE ERVDITORVM DISQVISITIONI
SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS
GVILIELMVS PHILIPPVS CRAMERVS
SVINFVRTHENSIS
IN CIVITATE PATRIA PROCVRATOR ORDINARIVS.
ERLANGAE
LITTERIS TETZSCHNERIANIS.

DISETTATIO IURIDICA PRAEVIARIS
TESTAMENTO CORAM SOLO
IUDICE NON CONSIDERANDO

AT THEOLOGIC DIVISION
RECTORI ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINI
D O M I N O

FEDERICO CHRISTIANO
MAGNIFICENTISSIMO
IURIS PRAEPOSITO NOSTRO

BY THE ACT OF
MAGNIFICENTISSIMO

FRANCISCO JOSEPHO
MAGNIFICENTISSIMO
IURIS PRAEPOSITO NOSTRO

FRANCISCO JOSEPHO
MAGNIFICENTISSIMO
IURIS PRAEPOSITO NOSTRO

FRANCISCO JOSEPHO
MAGNIFICENTISSIMO
IURIS PRAEPOSITO NOSTRO

FRANCISCO JOSEPHO
MAGNIFICENTISSIMO
IURIS PRAEPOSITO NOSTRO

VIRO
ILLVSTRI AC GENEROSISSIMO
PHILIPPO ERNESTO
A SCHEGCK,

SAXO-WEIMARO-ISENACENSI NEC NON HOHENLO-
HICO-SCHILLINGSFÜRSTENSI CONSILIARIO AVLICO, NOBILITATIS IMMEDIATAE FRANCONICAE IN PAGO RHOENA ET WERRA DICTO CONSILIARIO ET INCLYTAE CIVITATIS IMPERIALIS SVINFVRTHENSIS

CONSVLI MERITISSIMO
PATRONO SVO MAXIMO

PERPETVA OBSERVANTIA
PROSEQVENDO
HANC DISSERTATIONEM INAVGVRALEM

CVM
PERPETVO FELICITATIS VOTO OFFERT

DEDICAT
STVDIOSISSIMVS
GVILIÉLMVS PHILIPPVS CRAMERVS.

VIR ILLVSTRIS

ET

GENEROSISSIME,

Non longe mihi petendae videntur rationes,
cur TIBI VIR ILLVSTRIS ac
GENEROSISSIME, hanc differ-
tationem academicam offerre sustineam. Etenim quoad
mens mea potest respicere spacium praeteriti temporis, et
memoriam recordari ultimam, magna sane in me exti-
terunt

7.

terunt merita, atque amicitiae TVAEque benevolen-
tiae documenta. Enumerare etiam hac occasione pos-
sem, qui altis mos est, excellentissimas TVAS vir-
tutes, eximiam pietatem atque merita in patriam,
summam in agendo prudentiam, singularem doctrinam,
et quae sunt innumera alia, quae et me, et omnes
ad TE venerandum et omnibus modis suscipiendum
summo opere incitant; Sed leges modestiae TVAE
graviter laederem, si in amplissimas virtutum TVA-
RVM laudes excurrere, quam meum TIBI stu-
dium testari mallet, propterea quod, qui publice se-
dent Iudices in Republica nostra, eruditionis TVAE
excellentissimae praeconia iam faciant verissima aequae
ac amplissima. Nihil itaque reliquum esse mihi vide-
tur, quam ut Deum optimum maximum implorem,
velit TE omni prosperitatis genere beatum diutissi-
me servare, consiliisque TVIS publicam salutem pro-
ventibus

ventibus adesse rerumque TVARVM FAMILIAE-
que TVA E Splendidissimae statum omni tempore
et florentissimum et fortunatissimum reddere. Vale et
age feliciter, nec in posterum me TVO favore in-
dignum iudica

TANTI TVI NOMINIS

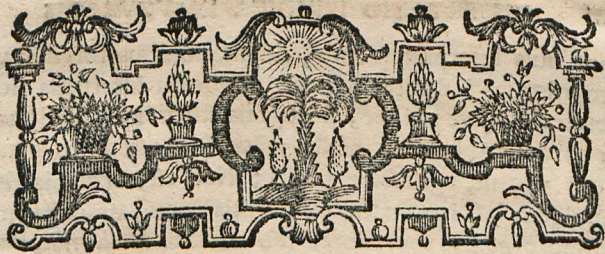
ERLANGAE

D. X. AVG.

M DCC LXIV.

STVDIOSISSIMVM

GVILIELMVM PHILIPPVM CRAMERVM.

DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS.
DE
TESTAMENTO CORAM SOLO
IUDICE NON CONFICIENDO.

§. I.

Eorum a partibus nunquam steti, qui ex re-
ceptione Iuris romani, Germaniam mul-
tum detrimenti cepisse autumant. Ro-
mani enim quod ex arrogatis pruden-
tissimorum tunc tempore graecorum legibus didice-
runt,

VIII DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS

runt, suis interpretamentis, disputationibus forensibus propriisque institutis per tot annorum intervalla ita perfecerant, ut ubique, si negotia stricti iuris excipias, in eorum legibus ius civile uniuersale quod ius gentium vocant, agnoscere possis; Nec est, cur mireris. Siquidem ipsa iuris naturalis scientia, apud omnes tunc tempore gentes moratiores sub nomine *Sapientiae*, venibat, ideoque *Graecorum* non minus ac *Latinorum* sapientes ubicunque honestum iustum et aequum naturale explicare solebant. *Iustum* quidem *naturale* in omnibus negotiis humanis regulam constituerebat, *aequum* vero naturale non prius sequebantur, quam in casu, quo iustum naturale aut nihil definit, aut honestati, et humanitati admodum aduersatur. Ita enim demum exceptio a iusto naturali permixta aequitatem naturalem procreare solet. Nunquam autem sapientissimi legum conditores alia quam hac via utebantur, dum rempublicam saluberrimis legibus adornarunt adferos annos valituris. Intellectu igitur facile est, cur ius civile ab antiquissimis temporibus inter gentes moratiores Sapientesque graecos nutritum ex *Graecia Romam* commigratum ibidemque per tot saeculorum intervalla inter *ICTos* nostri et prioris aevi prudentissimos ad senectutem canescere magnamque

autoritatem vbique fere terrarum consequi potuerit.
 vid. DVAREN in *Praef. ad Pand.* Et quamuis plures ^{Testamen-}
 inter nostrates contra ius ciuile querelas moueant ^{ta pactis}
 acerbiores, quod post eius receptionem in Germania ^{heredita-}
 pacta hereditaria, quae *Germanorum* fidei maxime ^{riis sunt}
 congruunt, deficere et in locum eorum testamenta ^{praeferen-}
 aut fideicommissa ex iure Romano surrogata magis ^{da in Re-}
 frequentare coeperint. Minime tamen Germaniam ^{publ.}
 inde iacturam, quin potius desideratissimum quaestum
 fecisse certo persuasus sum. Mea quidem sententia
 Romani a vero neutiquam aberrarunt, cum pacta he-
 reditaria bonis moribus repugnare, ideoque inter cives
 autoramentum non omnino consequi posse constitue-
 rint. Recte enim pacta inhonesta aut iniqua ne-
 gotiis adscribuntur bonis moribus contrariis. Quis
 vero in dubium vocare audet, quam plurima saltem
 pacta hereditaria experientia adstipulante propter va-
 rias, quae inter homines, dicam amicos, quotidie col-
 lidunt, causas, aduersum tristemque habere euentum
 ideoque in pacta abire aut inhonesta aut iniqua. Al-
 ter quippe qui ex pacto hereditario obligatum sentit
 promittentem, haud raro benefactorem suum susque,
 teque habere incipit, qui alteri nihil amplius auferre
 potest; Quid quod benefactor ex libertate, qua hacte-
 nus gauisus fuit, in seruitutem quasi ingratorum, et

X DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS

infidorum cognatorum aliorumque, cum quibus pactus fuerat, conicitur; nec amplius de rebus suis quid disponere, nec aliis amicis, quos forsitan noniter consequutus fuit, aliquid ex rebus suis ob rixas cognatorum conferre potest, quin potius amicis plerisque, quos ante habuit, destitutus vitam tegit miseriam. Quotidie fere tales exitus *habet contractus vitalitius*. Equidem dubium facile praevideo, quod plura adhuc in Germania deprehendantur pacta hereditaria, in quibus tales euentus saepenumero exulare solent, puta si talia pacta hereditaria particularia sint: Ast iuri gentium magis convenire arbitrati sunt Romani, ut simpliciter prohibeatur, quod alias sub certis determinationibus raro contingentibus adhuc tollerari posset, ne in fraudem legis peccandi causa porrigatur. Quin potius actum, quo quis absque animo sese obligandi declarat, cuiusnam vel quibusnam individuis hereditatem velit relinquere, quod TESTAMENTVM nuncupant, in locum pactorum hereditariorum subrogare eisdemque ex plenitudine maiestatis post mortem tales attribuere effectus satius existimarunt, quos alias ex iuris naturalis rigore sola procreant pacta successoria.

CON-

CONCLVS. I. In testamento deprehenditur promissum vnius alteri absque animo sese obligandi factum (§. praef.) sed illud, quod absque animo nos obligandi alteri promissimus, reuocare possumus, quancumque liber (§ 418. c. 5. I. N. Dn. PRAES.) voluntas ergo testatoris ambulatoria est usque ad supremum vitae exitum. L. 4. ff. de adim. vel transfer. legatis. Contra vero pacta hereditaria, quod cum animo sese obligandi percutiuntur, eatenus, quatenus in iisdem de rebus nostris disposuimus, facultatem testandi, h. e. ulterius de iisdem rebus disponendi auferunt, §. praef. et (§. 439. I, Nat. Dn. PRAES.) nisi quatenus lege ciuili pactis successoriis vis obligandi adempta. HARTM. PISTORIS P. 4. Q. 1. et 2, et seq. B. a WERNH. P. 2. Obs. 406. MEVIUS ad Ius *Lu- becent.* P. 2. t. 1. n. 90. in fine.

NOTA: Moestissima igitur consecutaria, quibus pacta hereditaria suos promittentes ob ademptam ulterius de rebus suis disponendi facultatem plerumque inquietare solent; testamentis in locum eorum successis, sublata sunt, (§. praef.). Eamque ob causam post receptionem iuris Romani in Germania testamta magis magisque frequentare coeperunt; Quoniam vero Germani ante arrogationem iuris Romani non nisi pactis hereditariis de rebus suis alteri post mortem relinquendis disponere sueti fuissent; Fieri non potuit, quin ex inueterata consuetudine, et odio hinc inde in ius Romanum receptum gliscente, pacta hereditaria

Differentia
testamenti
et pacti he-
reditarii.

Cur pacta
hereditaria
in Germa-
nia obli-
gent.

XII DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS

hereditaria vim suam obligandi retinerent, Germanique vel plurima saltem pacta dotalia, licet in iisdem quoque de hereditate vnus ab altero acquirenda disponent, per modum contractus potius, quam per modum vltimae voluntatis celebrarent. Ceteroquin vero, si principes, eorumque pacta confraternitatis excipias, testamentorum frequentia inter priuatos ciues multum vbi que pactorum hereditariorum numerum superat. Hinc est, cur Icti nostrates, si illos eximis, qui studio iuris germanici antiquioris vnice delectantur, in dubio pro testamento, et vltima voluntate potius, quam pro pacto hereditario praesumptionem capiant. B. A WERNHER P. 2. Obs. 406.

CONCLVS. 2. Pactis successoriis, si vim testatorum obligandi excipias, testamenta ex legis ciuili auctoritate surrogata fuerunt. (s. praef.). Quis vero dubitat, nos alteri sub modo aut sine modo hereditatem promittere posse (§. 425. I. N. Dn. Praef.) Testatorem igitur alterum aut sub modo aut sine modo heredem instituere posse, palam est. Sub priori positione testator heredem instituit cum animo ipsum obligandi, vt tertio cuidam aliquid praestet, quod aut ipsa hereditas eiusve pars aut res haereditaria esse potest. Vnde fideicommissum vniuersale in primo, in altero vero casu legatum vel fideicommissum particulare prodit.

CONCLVS. 3. Promittere aliquid possumus pure, sub conditione suspensiuâ, resolutiuâ, in diem, ex die,

Vnde fidei-
commissa
et legata
deriuantur.

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

si quis
legatum
fideicommissum

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XIII

die, etc. (417. 418. I. N.) Hinc nullus dubito, quin aliquem in testamento, pare, aut sub conditione suspensiva, vel resolutiua heredem instituire, aut alicui alioquin in diem, vel ex die, vel saltem in codicillo prospicere possimus.

NOTA. Ratio, cur testator *ordinarie* pro parte testatus et pro parte intestatus simul decedere non poterat apud Romanos, ex illa forsitan, quam inter testatorem et heredem intercessisse fingebant, familiae emtionem deriuari potest. Vox enim FAMILIAE indefinite posita totam regulariter comprehendit vnus cuius hereditatem. Nihil igitur post hanc familiae emtionem regulariter in hereditate remanere videbatur, de quo testator amplius legare potuisset. Licet vero Romanorum prudentesauerterent Oeconomiae iuris gentium minime repugnare, quo minus quis pro parte tantum e. gr. dimidia de hereditate sua testari possit, alteram hereditatis partem heredibus legitimis, h. e. ab intestato relinquendo. Sacramentum tamen, quod in LL. XII. Tabularum iurauerant, non permittebat hanc immutare regulam. Quod vero per directum efficere non poterant, per indirectum h. c. per codicillos, a testamento solenni diuersos impetrabant. Hinc LL. XII. Tabularum non repugnare visum fuit Romanis, quod quis EXTRA ORDINEM. h. e. codicillis vel aliis testandi modis priuilegiatis pro parte testatus et pro parte intestatus simul decedat. Ideoque cum idem deprehenderent, in herede, qui aut in diem

B 3

aut

XIV DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

aut ex die institutus fuit. Nihil amplius obſtare videbatur Romanis, quo minus oeconomiae iuris gentium conuenienter teſtator in codicillis alicui (heredi) aut in diem aut ex die prouideat.

§. II.

Testamenta
cur LL. po-
ſitiuas pro-
prie tales
contineant.

Ex ſurrogatione teſtamentorum ciuili in locum pa-
torum hereditariorum voluntas teſtatoris ſola heredem
obligat, ad implenda, quae ille huic praefcripſit. (§.
praef.) At enim ea ſancita, quae alterum ex ſola vnus
voluntate obligant, leges poſitiuas proprie tales effici-
unt: *Teſtatoris inde placita ex autoritate ciuili, legibus
poſitiuis ſimpliciter talibus propius accedunt, quam legi-
bus poſitiuis ſecundum quid talibus, h. e. conuentio-
nalibus.* Hae enim non tam ex voluntate vnus ſola,
quam potius ex voluntate duorum vel plurium con-
ſpirante vim obligandi nancifcuntur.

§. III.

Cur teſta-
menta pri-
mum in co-
mitiis con-
dita ſint.

Leges poſitiuae proprie tales non niſi ab eo robur
ſuum nancifcuntur, qui imperium in alterum obligan-
dum conſecutus eſt. (§: 450. c. 2. I. N. Dn. Praef.) *Teſ-
tamenta igitur niſi perſonas tantum imperio teſtatoris
iamiam ſubiectas reſpiciant, ex iuris Romani Oecono-
miae ab eo demum robur ſuum vindicabant, penes quem
apud Romanos erat ſumma Imperii ciuilis poteſtas.* Pri-
mis

mis quidem temporibus summam imperii civilis potestatem Senatus populusque Romanus in Comitiiis Callatis exercebat. Lauterbach. Colleg. theor. pract. lib. 28. t. 1. §: 42. Quid ergo mirum, quod Romani primum testamentis, quae alias personas extra familiam testatoris respiciebant, in Comitiiis rogatione robur impertirent atque autoritatem, libripende et familiae emtore pro ea, quam in tali testamento interuenisse fingebant, familiae emtione accersitis. §. 1. Inst. de testam. ordin. Fragment. LL. XII. Tabular. tit. XIX.

§. IV.

Multiplicatis cum incolis legibus constitutisque Magistratibus, qui ius dicebant, comitia non ita frequenter ac quidem olim instituebantur; Ne igitur Quiritibus copia et occasio condendi Testamenti deficeret, actum testandi priuatum: qui publicum tamen imitabatur, substituerant; Cum itaque populus Romanus in quinque Classes diuisus in Comitiiis ad condendas leges testamentaque corroboranda comparuisset; primum quinque Ciues ex Comitiiis tamquam Deputatos quinque Classium delegabant, coram quibus sub praeuia ad hos facta rogatione, testator declarabat suam voluntatem, deinde nec in ipsa testamenti confectioe duas adhuc alias personas e Ciuibus accersere obliui fuerunt, qui libripendis et familiae emtoris personas sustinebant. Sicu-

Privata testamenti confectio apud Romanam publicam imitabatur.

ante IV
Antiquitas

XVI DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

Sicuti vero his actibus variisque aliis testamenti publicam factionem imitantibus Romanorum prudentes iura Senatus populique, et obligationem testatoris arbitrarie explicare intenderent, ita quoque ab his temporibus testamenta privata solemnia prodire. Solemnitates enim procul dubio in actibus deprehenduntur, qui iura vnus et obligationes alterius arbitrarie significant. Dn. Praef. El. Iur. Ciu. L. II. Tit. 9. §. 2. et seq.

Cur testamentum parentum inter libros a solemnitatibus externis exemtum.

CONCLVS. I. Parentes in liberos domesticos imperium paternum consecuti sunt; Hinc ratio solemnitatum ciuiliū, quae alias in testamentis extranei inter priuatos parietes condendis, desiderantur, in testamento parentum inter liberos in totum exulare mihi videtur, ideoque tale testamentum ab omnibus solemnitatibus testamentorum externis analogiae iuris Romani admodum conuenienter eximebatur, et recte inter testamenta priuilegiata ac minus solemnia collocabatur. L. 21. §. 1. Cod. de test. Nou. 107. Cap. 1.

Vltius explicatur.

NOTA. Et huic iuris gentium et ciuilis oeconomiae tam exacte tamque rigoroſe inhaerebant Romani, vt ſi vel vnica ſaltem perſona extranea e. g. vxor in hoc testamento parentum inter liberos, iisdem admisceatur a parente testatore testes desiderarent. Nou. 107. Cap. I. in fin. Vtrum autem in tali testamento duo testes ex argum. L. 12. ff. de testibus ſufficiant, an vero quinque ex argum. a codicillo deſumpto, an ſeptem testes neceſſa-

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XVII

cessarii sint, adhuc sub iudice lis est. Quam plurimi
 Icti priori sententiae accedunt. CARPZOV. P. 3. C. 4.
 def. 20. LEYSER. ad ff. spec. 9. et 367. m. 6. BERGER,
 P. I. Resp. 370. Licet altera ex duabus posterioribus
 sententiis oeconomiae iuris Ciuilis magis conuenire, mi-
 hi videtur.

§. V.

Lege Regia Imperium ciuile summum cum omnibus re-
 galibus in imperatorem translatum fuisse, ex historia co-
 gnitum habemus. Cum autem a primis Romanorum tem-
 poribus, ius illud testamenti ciuium vim legis et potesta-
 tem impertiendi utique inter regalia palmaria referrent,
 ideoque in comitiis exercerent Quirites (§. 3. et 4.). Im-
 peratores Romanorum recte ex *Lege regia sibi vindica-*
bant ius testamenti ciuium suam impertiendi vim atque
 potestatem legalem. Ratio igitur, cur in testamento in-
 ter priuatos parietes conficiendo, tales adhibuerint solen-
 nitates Romani, quae publicam in comitiis obuiam te-
 stamenti factionem imitarentur, in testamento principi
 oblato prorsus exulat. Hinc *Imperator in L. 19. C. de*
test. testamentum principi oblatum, a solennitatibus testa-
mentorum externis exemptum esse, voluit.

CONCLUS. I. Haec oblatio testamenti principi fa-
 cta, quod procul dubio inter res facti referenda est;
 omnino probatione indiget. Quaeritur itaque, an haec
 probatio per testes, an per instrumentum fieri possit.

C

Te-

XVIII DISSERTATIO IURIDICA INAUGVRALIS

Testamentum enim non solum intuitu testatoris, qui regulariter saltem de omnibus rebus suis disponit, verum quoque intuitu cognatorum, quibus per testamentum successio ex lege saepenumero aufertur, utique inter res magni momenti ponitur ideoque vel maxime *probatione indiget, ne fraudibus aliorum aut testatori aut cognatis alias ex lege succedentibus inferatur iniuria.*

Vltcrius
explicatur.

NOTA: Hinc ipsi imperatores, qui in probanda hac Oblatione plura litigia suboriri posse perspexerunt, non pauciores in lege citata suppeditarunt facti circumstantias, ex quibus illa ab aliis forsan in dubium vocata oblatio testamenti principi facta, probari possit. Omnium enim inquirunt imperatores in l. c. *testamentorum solemnitatem superare videtur, quod insertum mera fide precibus inter tot nobiles probatasque personas etiam conscientiam principis tenet. Sicuti ergo securus erit, qui actis cuiuscunque iudicis, aut municipum aut auribus priuatorum mentis suae postremum publicavit iudicium: ita nec de eius unquam successione tractabitur, qui nobis mediis et toto iure, (quod in nostris est scriniis constitutum) teste succedit etc. etc. Omnibus etenim praestandum esse censemus, ut libro arbitrio, cui testandi facultas suppetit, successorem suum oblatis precibus possit declarare, et stabile sciat esse, quod fecerit. Nec institutus heres pertimescat, cum oblatas preces secundum voluntatem defuncti idoneis testibus possit approbare, si ei alia nocere non possunt. Quamvis igitur in L. cit. testamentum*

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XIX

mentum principi oblatum ab omnibus solemnitatibus exemptum esse voluerunt imperatores; tantum tamen abest, vt huius oblationis probationem insuper haberint, vt potius ea imprimis inculcent, quae aliquando huic facto oblationis fidem conciliare possunt.

CONCLUS. 2. Ante omnia vero praesupponendum testamentum principi cum his additis precibus a testatore esse oblatum, vt princeps illud confirmet, h. e. eidem vim et auctoritatem legalem tribuat. Licet igitur in scriniis principis testamentum alicuius priuati inueniretur, de precibus autem illius testatoris principium in finem factis nihil certi constaret, testamentum istud pro testamento principi oblato haberi non posset. In hac enim supplici testatoris rogatione apud principem facta, vt testamento vim legalem impertiat, formulae huius testamenti consistit, ideoque hac rogatione deficiente testamentum istud, quod in scriniis principis forsitan deprehenditur, pro testamento imperfecto unvollzogen, et consequenter pro scriptura habendum, quam quis ad testamentum faciendum parauit. BERGERI in Consiliis P. I. Conf. 255.

De precibus probandis.

CONCLUS. 3. Interea formae huiusmodi testamenti principi oblato, minime officere, arbitror, si testator apud principem verbis tantum nuncupatiuis roauerit, vt princeps testamentum traditum, sua, qua poterit,

Quomodo probari possit haec testamenti oblatio.

XX DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS

let, autoritate legali corroborer, modo aliquando heres hanc supplicem testatoris sui rogationem nuncupativam aut testibus idoneis, duobus vel saltem, aut documento quodam publico, quod schedulam recognitionis hodie vocant, probare possit. Sub priori tamen positione, duo vel saltem testes idoneos ad probandam hanc supplicem testamenti oblationem et rogationem vel ideo necessarios esse existimo, quod numerus pluralis testium in lege cit. positus, pauciores quam duo testes secund. L. 12. ff. de testibus, nunquam admittat.

CONCLVS. 4. Ratio, cur testamenta principi debito modo oblata, a solennitatibus testamentorum externis exempta esse voluerunt imperatores, in iis exulat, quae circa interna testamentorum leges ex praeceptis gentium et civilibus sanciuere (§. praef.). Hinc, *quae ex his praeceptis leges circa testatorem*, heredem eorumque habilitatem, circa legata, fideicommissa, circa legem Falcidiam, circa reuocationem totius testamenti, circa ademptionem legatorum, circa inuentarium hereditatis &c. *determinarunt, in testamento principi alias debito modo oblato, utique attendenda sunt*: Id, quod Imperatores L. citata 19. C. de test. in fine fat luculenter inculcarunt.

Testamentum principi oblatum ab internis testament. requisitis non est exemptum.

§. VI.

Princeps regalia aut immediate aut per alios medios, quibus lege vel generali vel speciali hanc facultatem concessit, exercere solet. (§. 510. cor. 7. Iur. Soc. Dn. Praef.). Nullus igitur dubito, quin princeps aliis mediis lege vel generali vel speciali, seu privilegio facultatem dare possit, suo h. e. principis nomine testamentis priuatorum post praeuiam eorum rogationem impertiendi vim et auctoritatem legalem (§. 5.). Quum autem principes in iudicio rite constituto conspicerent publicas, quarum aliae, scilicet iudices, ad iustitiam, aliae vero, nimirum secretarii et actuarii, registratorum &c. ad acta iurarunt, adeo, vt conscientia ipsius iudicis, quae inter alias probatas personas, h. e. iuramento ad acta obstrictas, deprehenditur, non plane dissimilis sit conscientiae, qua princeps, cui testamentum offertur, inter tot nobiles probatasque personas coruscet. argum. l. c. 19. de test. Porro, cum principes aliis negotiis publicis grauioribus plerumque detineantur, vt preces singulorum, qui testamenta sua a principe confirmari satagunt, difficillime audire possint; nec minus priuati saepe numero a castris principum admodum remoti habitent, ideoque plures sumtus in hac oblatione facere necessum haberent: *Imperatores*, qui

Princeps illud ius regale, testamenta priuatorum corroborandi aliis demandare potest.

Ratio cur princeps iudicio hanc concesserit facultatem.

XXII DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS

ciuibus suis saluberrimis legibus prospicere optant, iudicio lege generali facultatem concesserunt, nomine principis testamentis priuatorum post praeuiam horum rogationem impertiendi vim et potestatem legalem, L. cit. 19. C. de testam.

Vltius
explicatur.

NOTA : In eo quam plures inter se conueniunt Ictio ea in actis iudicis seu apud acta fieri, quae in iudicio seu in praesentia iudicii expediuntur. WESEN. in tit. Pand. qui test. fac. n. 10. Licet igitur in L. cit., non tam iudicii, quam potius actorum iudicis et municipum fiat mentio, quibus aliquis mentis suae postremum publicauit iudicium; dubio tamen caret, quin in L. cit. sub actis iudicis aut municipum ipsum intelligatur iudicium. Hinc quoque in variis legibus prouincialibus nostrae legis interpretationes authenticae occurrunt, quae hanc legem de ipso iudicio explicant atque declarant, ut videbis in iure prouinciali Württemberg. P. 3. t. 3. sub rubro erste, 2te und 3te form. nec minus in statutis nostris Suinfurtenf. Sect. III. tit. XVIII. §. 2. his verbis:

So haben wir jedoch die Nothdurft zu seyn ermessenn, dertentgen zween in hiesiger Stadt absonderlich recipirt und üblichen modorum testandi apud acta hiebey absonderliche Meldung zu thun §. 2. nehmlich, so iemand in eigener Persohn, entweder mündlich oder schriftlich, sein Testament, oder letzten Willen, vor uns bey sitzenden Rath ersuchen, oder übergeben und protocolliren lassen würde, daß solches ebenso kräftig, als wenn es vor einem Notario und darzu absonderlich erbetenen Zeugen geschehen wäre, seyn solle &c.

§. VII.

§. VII.

Priuelegium, quod imperator certo collegio vel ordini personarum lege generali concessit, *priuelegium dicere solent in corpore iuris clausum*. Illa igitur facultas, qua imperatores in lege cit. donarunt iudicia, testamentis priuatorum sibi oblatis conciliandi vim legis atque potestatem, optimo iure inter priuelegia iudiciorum in corpore iuris clausa collocatur. Et ideo post receptionem iuris Romani in Germania omnibus ac singulis iudiciis rite ordinatis, illud tam diu competit priuelegium, quam diu lege quadam prouinciali vni vel alteri iudicio non est ademptum. In poenam enim lege speciali alicui iudicio tale priuelegium adimi posse vel saltem exinde patet, quod quilibet status imperii vi superioritatis ex causa iusta leges ferre possit legibus communibus derogantes.

Cur dicatur
Priuelegium
in corpore
iuris
clausum.

NOTA: Equidem haud ignoro, quod nonnullis interpretibus verba legis nostrae videantur enunciativa potius, quam dispositiua. *Sicuti ergo securus erit, qui actis cuiuscunque iudicis aut municipum, aut auribus priuatorum mentis suae postremum publicavit iudicium, ita &c.* Verum nihil obstat, quo minus in hac lege priuelegium s. ius singulare iudicio concessum adstruamus; Etenim iam in aliis textibus, quos citant LAVTERB. in disp. de testam. iudic. n. 31. FACHINEYS in Iure controv. L. 6. cap. 36. et

Viterius
explicatur.

XXIV DISSERTATIO IURIDICA INAUGVRALIS

et MYNSINGER Cent. 3. observ. 29, hoc priuilegium actis iudicum et municipum datum inter notoria referatur, ideoque *iuri tradito* adscribitur. Hinc *Imperator* in L. cit. hoc ius singulare iudicio donatum et traditum, interpretatione sua authentica non tam verbis enunciativis recensere, quam potius his verbis dispositiuis *sicuti securus erit*, declarare voluit.

Cur iudicum
competens non
requiratur.

CONCLUSIO. Ius illud, quo imperatores lege iudicia donarunt, testamentis priuatorum sibi oblatis impertiendi vim legis & potestantem, inter regalia pertinet palmaria (§. 6.). et idcirco a iurisdictione, qua ceu magistratus gaudent, diuersum est ad modum aliorum iurium. e. g. meri imperii et iuris tutores dandi &c. quae in libera Republica lege comitali saepe numero magistratibus quibusdam simul concessa erant. *Vnde facile patet, cur in ipso huius iuris regalis exercitio, iudicii competentia non requiratur, id quod etiam verba legis, actis cuiuscunque iudicis comprobant. Tantum igitur abest, vt huius iuris regalis exercitium, vt vulgo fieri solet, ad actus Iurisdictionis voluntariae referam, vt hanc potius relationem infra dignitatem huius iuris regalis esse, et sententiae Imperatoris, in L. cit. traditae prorsus repugnare certo persuasus sim. Ipse enim Imperator in L. cit. asserit, omnium testamentorum solemnitates superare videtur, quod insertum mera fide precibus*

bus inter tot. Nob. &c. Quis autem vnquam afferit, iudicem omnium legum solemnitates superare; Testamentorum quippe solemnitates quoque sub Legum solemnitatibus comprehenduntur. Hoc praedicatum nemini, nisi Principi competit, qui legibus suis minime subiectus, ideoque omnes legum solemnitates, si velit, lege contraria superare valet. Iudex potius quatenus talis, omnes legum solemnitates sancte custodire debet, alias vitii nullitatis in suis gestis etiam municipalibus accusatur. Quare iudex neutiquam vi iurisdictionis hanc iuris regalis praerogatiuam habere potest, sed, vt illam exerceat, peculiari beneficio a principe concesso indiget. Ceterum tamen ex hoc principio erroneo plura in praxin non minus ac theoriam promanarunt, iuris oeconomiae et menti Imperatoris contraria, a nostratibus tamen ICtis hinc inde iterum emendata.

§. VIII.

Quamquam iudicio regulariter certus locus, quem FORVM vocant, et in quo consistere iusque dicere solet in republica, assignatus sit; ista tamen loca, quae arbitraria sunt, ipsum iudicium neutiquam, quin potius personae, quibus iurisdictio concessa, constituunt. Quam ob causam nihil obstare mihi videtur, quominus, re ita exigente, iudicium alium in locum se conuertere, ibidemque iura sibi demandata exercere possit.

D

fit:

XXVI DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

fit : vti quodtie videbis in oculari inspectione, obsignatione, inuentarii confectioe &c. peragenda. Quum autem ius testamentis ciuium ad rogationem testatorum vim legis et auctoritatem conciliandi iudicis in lege citata peculiari concessum fuerit, (§. 6.); Nostrates Icti non dubitarunt, *quin iudicium, ad preces alicuius testatoris morbo vel alio modo impediti in domum eiusdem conuenire, atque ad rogationem testatoris testamento suo oblato vim atque potestatem legalem impertire possit.* Nec est necesse, vt omnes semper personae iudicii conscriptae ad testamentum, in aedibus testatoris recipiendum conueniant. Praeses enim, vti ius canonicum sanciuir Cap. Vlt. X de officio et potestate iudic. deleg. quasdam tantum personas ad negotia iudicii extra locum eiusdem delegare valet. *Sufficit igitur, si praeses iudicii imploratus ad testamentum istud in domo testatoris recipiendum tot talesque personas deleget, quot qualesque ad iudicium rite constituendum necessario in L.L. desiderantur.* Ea propter tot talesque personae necessario ex gremio iudicii, a praeside in casu dato sunt eligendae, quarum aliae ad iustitiam, et aliae ad acta iurarunt. (§. 6.).

Ulterius
explicatur.

NOTA : Talis enim testamenti corroboratio a iudicio facienda procul dubio est res magni, vt plurimum praeciudicii, uti ad (§. 1.) indigitauimus: idcirco omnis falli-

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XXVII

falsitatis suspicio esse debet remotissima. *L. ult. C. de Fideicommissis*; nec desunt iniqui iudices, qui saepe numero iustitiae obliti, artibus hereditarum illicitis in fraudem liberorum aliorumque cognatorum indulgere nequitiam erubescunt. Hinc iterum leges provinciales Wurtembergicas admodum laudo, quae ad talem receptionem testamenti in domo testatoris rite faciendam praeter actuarium, vel eiusdem substitutum iuratum, adhuc quatuor iudicii assessores delegatos considerant. In iure provinc. Wurtemberg. P. 3. t. 3. form. 3. his verbis: da aber eine testirende Manns. oder Weibsp. Person nicht persönlich für Gericht erscheinen wollte, oder könnte; So mag dieselbige vier Gerichts. oder Rathsp. Verwandten sammt dem geschwornen Stadt. Amts. oder Dorffs. Schreiber oder an eines Stadt. oder Amts. Schreibers Statt desselben geschwornen Substituten zu sich beruffen &c.

CONCLVS. Secundum mores hodiernos scabini aliique iudicii assessores ut plurimum ad iustitiam acque ac ad acta iurare solent. Antiquis enim temporibus, *Scabini*, quod ius, quo utebantur Germani, ex consuetudinibus ideoque longa experientia tantum cognoscerent, iudici a consiliis erant; eamque ob causam tantum ad iustitiam iurare solebant; Posteaquam vero Germania peregrinis quoque iuribus uti coepit, *scabini vulgares* aliique iudicii assessores, etiam illiterati, a iusti-

Cur iudex imploratus Scabinos, alios ue iudicii assessores delegare possit, ad testam. receptionem.

XXVIII DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS

administratione, non plane arcebantur. Mores enim isti et statuta loci cognita habere debent. Hinc quoque hodie iustitiae iuramento obstringuntur, atque a magistratu in variis actibus iudicii nomine expediendis, delegantur; Ceteroquin vero in iis, quae apud acta h. e. in iudicio geruntur tanquam testes publica auctoritate et cum iuramento ad acta constituti adhibentur. LEYSERI *spec. 70. per tot.* Quare oeconomiae iuris hodierni admodum convenienter iudex imploratus a testatore etiam scabinos vulgares aliosue iudicii assessores, licet illiterati sint, ad testamenta, a testatore domi recipienda, delegare potest, quae deinde ex iussu iudicis ad acta repuntur.

§. IX.

Casus generales Testamenti iudicialis formantur.

Testatorem suam voluntatem ultimam verbis vel scriptis vel nuncupatiuis declarare, ideoque testamentum in scriptum et nuncupatiuum dispartiri posse h. l. suppono. Illud tamen silentio praeterire nolo, quod testamentum scriptum, vel ab ipso testatore scribatur, quod *holographum* vocant, vel saltem ab eodem subscribatur, ita tamen, ut in ipso testamento huius subscriptionis fiat mentio: Conf. Respons. II. §. 2. Dilucid. Pand. prael. I. Dn. Praef. adiectum; porro, quod testamentum nuncupatiuum in scriptum non transformetur, licet

licet testatoris nuncupatio in scripturam redigatur, modo ab ipso testatore dicta ratione non subscriptum. *Minima enim, quae ita forsitan alicui videtur, circumstantia in testamento iudicio oblato, saepenumero ad testamentum infirmandum aliquid conferre potest.*

CONCLUSIO I. Testator autem coram iudicio rite alias ordinato, vel ipse comparere et petere potest, ut testamento suo vim legis impertiat, aut per alium scilicet mandatarium. *In primo casu, si testator ipse compareat, suamque rogationem in iudicio rite ordinato exponat, testamentum, nisi interna testatorem vel haeredem respicientia deficient, post receptionem iudiciale confirmatur, siue scriptum ponas siue nuncupatum, modo deinde ad acta repositum, cum protocollo desuper confecto ibidem deprehendatur; secundum ea, quae §. 6. tradidimus. Nec nocet, si forsitan schedula oblationis, quae regulariter testatori, recognitionis loco, in iudicio traditur, in scriniis testatoris non amplius post mortem eiusdem inueniatur. Quod si vero vtrumque, et registratura seu protocollum super oblatione testatoris confectum et schedula recognitionis iudicialis post mortem eiusdem deficiat; tunc nil, nisi testes idonei, qui in actu oblationis adfuerunt, duo vel saltem remanent; quorum ex depositione heres institutus oblationem testamenti, debito modo a testatore factam, pro-*

XXX DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

bare valet; idque ex ratione supra ad §. 5. Concl. 2. et 3. exposita.

Quid obtinet si testator per procuratorem testamentum scriptum iudicio offerat.

CONCLVSIO. 2. In altero vero casu, quo testator per procuratorem testamentum suum in confesso iudicii debito modo ad corroborandum offerri curauit, plures in theoria non minus, quam praxi occurrunt disceptationes. Nos duas species, quae sub hoc generali continentur, primum discernamus; *Istud enim testamentum vel scriptum est vel nuncupatiuum.* Equidem haud ignoro, plures dari Dd., qui nullum plane testamentum per procuratorem iudicio rite alias constituto, cum effectu offerri posse, sibi persuadent. Verum haec sententia, si testamentum scriptum ponas, cum oeconomia iuris cohaerere, mihi non omnino videtur. Et enim negotia etiam grauissima, quibus vtique testamentum annumeratur, per procuratorem specialissimo mandato instructum, valide in iudicio et apud acta peragi posse, tamdiu saltem asserendum, quam diu lex specialis allegari nequit, quae necessario personae principalis praesentiam requirit. Tantum autem abest, vt lege citata praesentia testatoris testamentum oblaturi requiratur, vt potius *ex precibus principi oblatis*, quarum in L. cit. mentio fit, non obscure legis permissiuae indolem agnoscere possis. Obiicis quidem, testatorem quondam in comitiis praesentem fuisse, et hancce testamenti corroborationem, quam

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XXXI

quam quis a principe vel iudice impetrat, publicam testamenti factionem comitalem imitari; sed nec hoc obtare cenfeo. Imperator enim expressis verbis, testamentum principi aut iudicio debito modo oblatum, omnium testamentorum solennitates superare debere, fanciuit. Quoniam vero in causa testamentaria tanquam re maximi momenti omnis falsitatis suspicio esse debeat remotissima, et veritas perfectissima exigatur; L. ult. in med. C. de *Fideicommiss. Testamentum per Procuratorem iudicio cum debita testatoris rogatione oblatum*, tunc demum effectus nanciscitur, si *testamentum holographum vel saltem in omnibus paginis a testatore cum hac adiectione dieses ista meum testator Wille, manu propria subscriptum*, nec minus *mandatum*, quod procurator cum ipso testamento scripto iudicio tradidit, *specialissimum fuerit, ab ipso cum primis testatore scriptum vel saltem subscriptum et testatoris sigillo corroboratum.* Stryk de caut. test. cap. 8. Leyser ad Pand. Specim. 354. m. 4.

CONCLVS. 3. Longe aliter sese res habet, si testamentum nuncupatum ponas, quod procurator, licet specialissimo mandato a testatore aut scripto aut subscripto instructus, in iudicium prolaturus est: Hoc enim suspicione falsitatis minime caret, quin potius facile metuendum, procuratorem suam cum voluntate testatoris commiscuisse, vel aliam plane testatori attribuisse.

Vo-

Quid obtinet, si testamentum nuncupatum ponas.

XXXII DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

Voluntas vero testatoris a voluntate alterius nullo modo dependere debet. L. 32. ff. de hered. inst. Nec aliter sentiendum, si testamentum nuncupatum ab alio, forsan notario coram duobus testibus in scripturam redactum, in iudicio profert iste procurator. Testamentum quippe nuncupatum in scripturam a tertio redactum, neququam in scriptum transformatur, sed manet nuncupatum. Multo autem minus istiusmodi testamentum nuncupatum in scripturam a notario redactum, attendendum, si notarius ipse mandatum testamento adscripserit, a testatore vero neququam subscriptum; tunc enim isti mandato, quod a Notario testamento adscriptum ex *argum. L. ult. ff. de his, quae pro non scrip. habentur*, semper praesumptio falsitatis specialis adhaeret. Plura de hoc argumento in Responsio Ill. *Facult. iurid. Erlang. Mens. Febr. MDCCLIV.* explicantur, quod relatam leges ad §. 17. Dilucid. Pandect. praelim. I. Dn. Praef.

§. X.

Quot qualesque personae a iudice delegandae sint.

Praefes iudicii imploratus, ut in aedibus testatoris testamentum eiusdem recipiat, tot talesque personas ex gremio iudicii solemnem hanc testamenti oblationem, delegare debet, quarum aliae ad iustitiam aliae ad acta iurarunt (§. 8.). Illis scabini aliue iudicii assessores, his actuarius, secretarius eorundemque substituti sed iura-

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XXXI^H

iurati annumerantur (§. 8. conclus. 1.). Quæritur itaque, quot personæ requirantur, et puta, præter actuarium vel secretarium eiusdemve substitutum, qui nunquam abesse potest, conf. Decis. Elect. Saxon. Dec. 45. duos vel saltem scabinos aut alios iudicii assessores ex ea saltem ratione esse delegandos, quod in aliis actibus extra locum iudicii peragendis, loco iudicis absentis, duæ regulariter aliae personæ deputentur. Conf. B. Boehmeri Ius Digest. tit. de appell. §. vii. Hanc sanctionem in variis legibus provincialibus germanicis, e. g. Saxonis, Dec. El. Sax. 73. Brandenburgicis, Const. Brand. Culmb. t. 9. §. 4. inuenies.

CONCLUSIO. I. Quatenus vero scabini hodierni aliiue iudicii assessores simul vt testes eorum adhiberi soleant, quæ alias in iudicio peraguntur, §. 8. eatenus in nonnullis statutis germanicis, quorsum etiam nostra *Suinfurtensia* referas, sancitum, vt testamentum scriptum a duobus Scabinis, quos præses iudicii ad aedes testatoris delegat, recipiatur, et deinde mediante protocollo ad acta ponatur. Quoniam vero actuarius, præter iudicem necessario ad iudicium rite constituendum, desideretur, ab analogia iuris tale sancitum recedit, ideoque tanquam ius singulare in testamentis nuncupatiuis ad consequentiam perducitur nequit l. 14. ff. de

In quibusdam statutis duo Scabini sufficienti ad testamentum scriptum a testat. in aedibus suis recipiendum.

E

legi-

XXXIV DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS

legibus. Ne itaque hoc fiat, nostrum statutum testamenta nuncupatiua expressis verbis ab hac sanctione eximit, et iuris communis doctrinam his verbis sequitur, Sect. 3. tit. 18. §. 3.

Woserne aber die testirende Person nicht selbst vor sitzendem Rath erscheinen wollte, oder Krankheit-oder Alters-oder andern Ursachen halber nicht erscheinen könnte; so mag Sie gleichwohl von unserem iedesmaligen Herrn Ober-Amts-Bürgermeister, ex gremio Senatus zweien Herrn Scabinos oder Schöpfen auch wo Sie mündlich Ihren letzten Willen vor denenselben erdfnen und zu Papier bringen lassen wollte, mit Erforderung des verpflichteten actuarii oder Registratoris zu sich erbiten, und in Dero Gegenwart dero letzten Willen aufzeichnen lassen &c.

CONCLUS 2. Nisi statutis aliter prouisum, duos iudex imploratus cum actuario regulariter delegat Scabinos, vt in aedibus testatoris illius testamentum recipiant (§. praef.). Quod si itaque sub datis determinationibus vnus tantum Scabinus cum actuario ablegatur, tunc in hoc testamento formale aliquod desicit, et consequenter iure vel saltem stricto prouinciali, aut statuario subsistere nequit, nisi ipse legislator casum necessitatis, qui tamen nunquam praesumitur, aut in ipsa sanctione aut in subsequuta quadam interpretatione authentica eximat. Vti videbis in Decis. Elect. Saxon. Decis. 45.

Vnus Scabinus cum actuario regulariter non sufficit.

§. XI.

§. XI.

Iudex et actuario personae iudicii principales sunt, quae iudicium constituunt, et sine quibus illud cogitari nequit. Cap. XI. X. de Prob. Cap. 28. X de testibus et attest. Licet itaque dubium non sit, quin testamentum nuncupatum coram iudice et actuario, remotis etiam Scabinis aliisque iudicii assessoribus aut in ipsius iudicii loco, aut in aedibus testatoris confectum, scriptum vero sub iisdem determinationibus iudicii praesente actuario oblatum valeat, (§. 6.); neutrum tamen eorum validum dici potest, quod vel praesente iudice in absentia actuarii, aliorumve iudicii Assessorum vel praesente solo actuario in absentia iudicis ceterorumque iudicii assessorum aut *confectum*, si nimirum nuncupatum ponas, aut *oblatum*, si scriptum scilicet, *quavis holographum* praeferas. BERLICH. decis. 85 per tot B. a LYNCKER, decis. 197. decis. 1217. FINCKELTHVS. Obseruat. 63. STRYKII Caut. Test. c. 7. §. 28. 29. In primo enim casu testamenti factio adhuc coram iudicio celebratur, in secundo & tertio autem non aequae. Neutiquam vero secundum ea, quae in (§. 6.) ad L. 19. C. de test. tradidimus, asserendum impetratorem maiorem et absolutam iudici facultatem testamenta privatorum corroborandi concedere voluisse, quam ipse imperator in hac re sub datis determinationibus tantum

E 2

inter

XXXVI DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

inter tot nobiles probatasque personas iustitiae scilicet laude et conscientiae praesumptione coruscans, sibi vindicavit. Conspirant haec omnia cum ipsa iuris, qua hodie utimur, oeconomia. Quis enim ignorat, registraturas a iudice solo confectas esse, ipso iure nullas. BERGERI Elut. Disc. for. tit. 2. Obs. 4. p. 31. nec minus registraturas actuarii, remotis arbitris, h. e. iudice vel assessoribus iudicii, factas, irritas fieri, BERGERI El. disc. for. P. 2. Suppl. ad tit. 2. p. 20.

CONCLUSIO. Registratura et protocollum ab actuario quidem scriptum, sed eiusdem nominis subscriptione minime corroboratum, plenam nondum meretur fidem. B. a WERNHER. p. 4. observat. §2. in Supl. Quodsi ergo testamentum aliquod nuncupativum apud acta reperitur; quod quidem ab actuario, in ipso loco iudicii, aut in aedibus testatoris rogatu eiusdem scriptum; actuarii tamen nominis subscriptione nondum firmatum est; tunc nondum quidem plenam meretur fidem, quod omnia testamenti iudicialis solemnia in eodem adfuerint, heres tamen ista per personas iudiciales, quae huic testamenti factioni iudiciali interfuerunt, probare, atque ista probatione testamento nuncupativo prospicere potest. §. 5. Concl. 3. BERGERI Elut. Disc. for. P. 2. suppl. p. 1454.

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XXXVII

§. XII.

Scabini et Scultetus pagani, etsi ad iustitiam certo modo atque ad acta iurauerint, iurisdictionem tamen soli regulariter nec habent, nec exercent, ideoque iudicium aliquod non constituunt, licet a magistratu in variis actibus iudicii nomine expediendis delegentur, (§. 8. Concl.) *Testamentum* igitur, si solo Sculteto et Scabinis nondum tamen ad hunc actum, a iudice delegatis, offeratur, licet rogatio testatoris accesserit, iudicialibus minime annumerari, nec validum dici potest, B. a WERNHER P. 10. Obs. 316. Cui accedit, quod in tali testamenti confectione adhuc deficiat actuarius, qui necessario ad iudicium rite constituendum requiritur. *Aliud vero dicendum, si iudex sculteto et scabinis*, forsitan in pagis a domicilio iudicii administratoris remotis, habitantibus pro ea, qua iudex pollet potestate, delegatione aut generali aut speciali, hanc facultatem in absentia iudicis recipiendi testamenta subditorum demandauerit, nec minus illius pagi scribam, qui ad acta iuravit, Dorff: oder Pfleg:Schreiber, cum eadem potestate generali reliquerit; tunc enim *testamentum illud*, quod Sculteto et Scabinis cum pagi scriba, seu actuario substituto, sed iurato a iudice vel saltem generaliter delegatis, post praeuiam testatoris rogationem offertur, *validis adscribi posse, existimo*, (§. 9. concl.).

E 3

Virum

An et quomodo testamentum coram sculteto et scabinis in pagis constitutum valeat vel minus.

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a commentary or continuation of the text.

XXXVIII DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS

Virum illustr. atque Celebr. Carol. Ferdinand. HOMMELIVM in progr. de testam. iudiciali coram Scult. et Scabin: conf. accessisse video, vti nuperrime *ex obseru. litter Erlangens.* colligere mihi licuit.

CONCLUS. Nec defunt *pagi imperiales et prouinciales*, qui iurisdictionem ciuilem et patrimoniam habent atque exercent. Hinc dubium non est, quin de isto rusticorum iudicio ea valeant, quae supra de testamento iudicio offerendo, explicuimus. Stryk Caut. Test. c. 7, §. 37.

s. XIII.

Quid obtinet, si in iudicii loco testamentum nuncupatum coram solo iudice, qui simul actuaris est conficitur.

Cum primis autem inter ICTOS anceps ventilatur quaestio, an valeat testamentum, quod coram iudice, qui simul Actuarius est, in ipso loco iudicii, omnibus, ceteroquin iudicii Assessores e. gr. Scabinis absentibus conficitur? In hoc enim casu personae iudicii principales ideoque ipsum iudicium in vna eademque persona in loco iudicii adesse, isteque iudex, quia in loco iudicii h. e. pro tribunali sedet, omnem mereri fidem videtur. CARPZOV. L. 6. tit. 2. Resp. 12. n. 18: Consil. Marburg. Vol. I. Conf. 34. n. 5. Siquidem toties idem ex mente *Hertii* seruatur in vno, quod alias obtinet in duobus, quoties iura duarum personarum in vno coeunt homine. HERTIVS *Diff. de vno homine plures sustinente personas* §. 3. Nec praesumptio, quae in Principe testament-

DE TESTAMENTOCORAM SOLO &c. XXXIX

mentum recipiente, est, quod eo tempore inter plures probatas personas deprehendatur, in iudice in tribunali sedente exulare videtur, arg. L. 19. C. de test. Burfat L. 3. Conf. 307. n. 46. et seqq. Conf. Marburg Vol. I. Conf. 34. n. 7. Quas quidem ob rationes quam plurimi testamentum sub datis determinationibus validum esse contendunt. At enim vero re accuratius perspecta, hanc sententiam oeconomiae iuris prorsus repugnare, certo persuasus sum. Nam ideo plures personas procul dubio in iudicio constituuntur, ne a testimonio vnius hominis e- gr. iudicis, quantacunque etiam fuerit authoritatis, praesertim in causa testamentaria salus vel calamitas plurium aliorum hominum vnice dependeat. Cap. XXVIII. X. de test. Cap. XI. X. de probat. Haec autem ratio, quae tamen ex iure gentium deprompta est, omnino cessat, si iudici, qui simul actuarius est, soli remotis omnibus aliis iudicii personis in hac causa maximi praesudicii credere nos oportet. Nec amplius necessarium est, quod tamen lcti. ex L. vlt. de fideicommiss. vno ore profitentur, vt in causa testamentaria omnis falsitatis suspicio remotissima esse debeat. Neutiquam igitur, salua iuris oeconomia, dici potest, quod in iudice, qui simul actuarius est, totum iudicium adfit. Altera enim persona siue iudicis siue actuarii sit, de facto alterius, re ita aliquando exigente, deponere debet,

XL DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

bet, sed nemo pro se in propria causa testari potest, ideoque nemo uno eodemque tempore et respectu iudicis et actuarii personam suslinere potest. BERGER Elect. disc. for. tit. 2. Obser. 4. p. 31. propterea iudex, qui simul actuarius est, tum in testamento cuiusdam tertii conficiendo aut recipiendo, unam personam scilicet actuarii gerit, alios iudicii assessores, qui deinde iudicis loco sunt, delegare debet, si autem iudicis personam gerere mauult, alium actuarium vel substitutum eiusdem iuratum in conscribendo testamento aut protocollo adhibere debet. Si enim in vtraque persona eadem obtineat ratio, quae propterea duplicem personarum intuitum diuersos producere effectus, vetat; tunc ipse HERTIVS regulam suam supra traditam minus procedere fatetur. L. C. MEVIVS P. I. Dec. 102. GAIL. P. I. Obs. 44. Ex hisce aliisque rationibus Illustr. Facultas Erlang. ad Requisitionem inclytæ Praefecturae Schleizensis.

Mense Decembr. MDCCLXII. in causa L. contra F. testamentum nuncupatiuum in loco iudicii coram solo iudice, qui simul tunc temporis munus actuarii gesserat, confectum, pro inualido declarauit:

Das gestaltten Sachen nach des Caspar F. fol. 32. inserirte Testament vor zu Recht beständig nicht zu achten, derowegen Beklagter denen Klägern den dritten Theil der Caspar F. Verlassenschaft, nach einen zu Recht beständigen Inuentario, oder

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XLI

oder in Ermangelung dessen einer eydlichen Specification cum fructibus auszuantworten schuldig, die aufgewandte Unkosten hingegen sind aus bewegenden Ursachen gegen einander zu compensiren und aufzuheben.

Rationes Dubitandi.

Ob nun wohl um so weniger Zweifel vorhanden seyn möchte, daß des Caspar F. Testament, welches Kläger dermahlen impugniert, zu Recht beständig sey, da 1) der Testator selbst in dem Hochgräf. Amte erschienen, und seinen letzten Willen von dem Herrn Commissario, welcher damals zugleich ex speciali Illustrissimi Rescripto die partes iudicis verwaltete, ad acta protocolliren lassen, inmassen verschiedene derer bewährtesten Rechts. Gelehrten behaupten, daß ein in den Gerichten für den in tribunali sitzenden Richter gemachtes Testament, nach Maasgabe des L. 19. Cod. de Testam. zu recht beständig, wenn auch im Gerichten sonst niemand als der Richter, mithin weder ein Actuarius, noch Gerichts. Schöppen zu gegen gewesen CARPZOV. Resp. XII. Lib. 6. tit. 2. P. 3. C. 3. def. 16. SCHVRF. Cent. I. Conf. 77. RICHTER Dec. 30. n. 18. LAVTERR. disp. de testam. judicial. §. 15. et 16. HARTMANN PISTOR. P. 3. Q. 38. In mehreren Betracht. 2) der Richter bey dem, was er in tribunali sedens vornimmt, vollen fidem meritiret. Consil. Marburg. Vol. 1. Conf. 34. n. 55. auch 3) um so weniger einige Zeugen dabey nöthig hat, da auf eben die Art in Rechten vermuthet würde, daß noch andere Personen bey dem Richter, der Gericht gehalten, zugegen gewesen. Carpzov. Resp. cit. 12. n. 10. als man in Rechten vermuthet, daß sich jederzeit bey der Reception eines Testam. eine Menge Personen, Räte

§

und

XLII DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

und andere Bedenten um den Prinzen besinden, als weswegen auch in dem obigen L. 19. C. nach der Meynung derer oballegirten Rechts-Gelehrten, die Testamenta in beyden Fällen, sie mögen nun für den Landesherrn oder für den Gerichten gemacht werden seyn, ausdrücklich denen gültigen annumeriret werden. MYNSINGER C. VI. Obser. 29. n. 6. Insbesondere 4) hierzu kommt, daß damahl der Herr Amtes-Commissarius nebst dem Richter-Amt auch zugleich das Amtes-Actuariat verwaltet, mithin allerdings gesagt werden müsse, daß besagtes F. Testament in Gegenwart des Iudicis et Actuarii, welches sonst die Doctores der gegenseitigen Meynung zugleich erfordern, würklich errichtet worden. L. 12. ff. de Legat. 1. Quoties enim iura duarum personarum in vno coeunt homine, toties idem seruatur in vno, quod alias obtinet in duobus. HERTIVS in Diss. de vno homine plures sustinente personas s. 3. Ueberdies und wann auch 5) das F. Testament für gültig nicht gehalten würde, dennoch den Klägern um des willen kein Recht an dieser Erbschafft zukommen möchte, weil nach dem iure Saxonico, deme in dorigen landen, nach dem Marginal Attestat fol. 57. b. sonst nachgegangen wird, der Bruder des Erblassers, die Schwester Kinder, welches dermahlen die Kläger sind, in successione ab intestato excludirten. Also daß anders als geschehen zu erkennen gewesen sey es das Aufsehen gewinnet.

Rationes Decidendi.

Die weil aber dennoch in L. 19. C. de testament. dieses privilegium testamenta priuatorum confirmandi nicht sowohl der personae iudicis, als vielmehr dem iudicio ertheilet worden. Sub actis enim iudicis et municipum, quorum in L. c. mentio fit, procul dubio intelligitur iudicium WESENBERG. ad tit. Pand. qui

qui test. fac. pff. n. 10. überhaupt aber ad integritatem iudicii, nach deutscher Vorschrift des C. 11. X. de Probat. et 28. X. de testibus womit L. 23. §. 1. ff. ex quib. caus. maj. L. 45. §. 17. ff. de iure fisci, Art. 1. 81. 8. C. C. übereinstimmt, zumahl bey denen Actibus so in Gerichten nur mündlich vorgebracht und verhandelt werden, der Iudex allein nicht hinreichend, sondern dabey auch ein Actuarius oder Notarius; und in Ermanglung des ein oder des andern ein oder der andere Gerichts-Assessor so zugleich ad acta geschworen, erfordert werden. Also kein Zweifel, daß durch die textus iuris Canonici, welche bey einem testamento nuncupatio iudiciali, auffer dem iudici noch andere viros idoneos erheisset, der L. 19. Cod. de testam. so in hoc iuris articulo undeterminirt und dunkel geredet, declarirt wird; hiernächst es sehr unbillig seyn würde, wenn man es bey einer so wichtigen Sache, als ein Testament ist, blos auf das einzige testimonium iudicis, ohne einiges anderes adminiculum probationis, welches bey einem testamento nuncupatio ermangelt, ankommen lassen wollte, per text. Iur. C. cit. LEYSER. Spec. 71. med. 3. WERNHER, P. 3. Obf. 84. in fin. Auch die Dispositio Iuris Canonici um deswillen für dem Iuri Iustiniano in Deutschland Platz greiffen muß, weil es noch für dem Iure Iustiniano recipirt worden, BERGER. Oeconom. L. I. tit. 1. §. 29. n. 2. Sintemahl diese praegnante Ration verschiedene Dd. agnoscevet und zum Theil mit praecudiciis corroboriret, BRVNEMANN ad L. c. de testam. n. 15. FINCKELTHAVS obseruat. 63. FABER. ad Cod. L. 6. tit. 5. D. 13. BERLICH. P. I. Dec. 87. RICHTER Dec. 30. n. 8. et 9. BALDVS ad L. 19. C. de testam. Hierzu insbesondere kommet, daß das Ius Saxonicum Electorale

XLIV DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS

den Art. 30. L. 1. Landrecht, welcher nach dem L. 19. C. de testam. die in Gerichten gemachte Testamente, ohne Bestimmung der Gerichts-Persehn autorisiret, ausdrücklich dahin erkläret, daß ein für dem Richter allein, ohnerachtet derselbe zugleich Actuarus, gemachtes Testament, in Abwesenheit anderer Gerichts-Persehn, zu recht nicht beständig seyn sollte, P. I. Nov. Elect. Saxon. Decif. 73. welches in casu praesenti, da bey dem quaestionirten F. Testamento judiciali nuncupativo der iudex zugleich actuarus, sonst aber keine andere persona judicialis oder Schöppen zugegen gewesen, um so mehr statt finden muß, da nicht allein überhaupt das Ius Saxonicum commune dubium durch das Ius Saxonicum electorale declariret wird. BERGER. Oeconom. Iur. L. I. tit. I. §. 28. n. 3. sondern auch insbesondere, nach dem Folio 97. ad marginem befindlichen Gerichts-Attestat in den Hochgräflich Neussischen Herrschaften die Constitutiones Elector. Augusti, in soferne sie declaratoriae Iuris Saxonici communis sind, recipiret seyn, anbey aber gar kein Zweifel, daß dieses in casu praesenti, propter eandem rationem auch von der Nov. Elect. Decif. 73. gelten müsse, da diese den etwas dunkeln Artic. 30. L. 2. Landrecht, wie schon gedacht declariren. Hiernächst nach den gemeinen Kayserlichen Rechten so wohl, als nach denen dasigen Hochgräflichen Provincial Verordnungen, in successione ab intestato, die Schwesters Kinder, dergleichen in casu praesenti die Kläger sind, mit dem überlebenden Bruder, dem verstorbenen Bruder und resp. Mutter Bruder in stirpes succediren. juxta Attest. margin fol. 10.

Rationes Refutandi.

Wannhero auch dasjenige, was dargegen in denen Zweiffels-Gründen angeführet worden, nichts verfangen

DE TESTAMENTO CORAM SCLO &c. XLV

gen kan, weil quoad 1) Die ersteren verba dispositiva L. 19. C. de test. hauptsächlich ein testamentum Principi oblatum respiciren, und um so weniger einige weitere Solennitaeten oder erbettene Zeugen erheischen, als secundum verba legis conscientia Principis inter tot nobiles probatasque personas den testatorem, in Ansehung seines mündlich vorgebrachten Testaments sicher stellen, und der testator denjenigen selbst zu Zeugen für sich hat, qui totum ius constituit ex plenitudine maiestatis, quam in libera Republ. S. P. Q. R. in comitiis calatis exercuerat. Dionys. GODOFREDVS in Not. ad. leg. cit. BERGERI Oeconom. l. 2. tit. 4. s. 2. n. 1. GILKEN, ad L. 19. C. de test. n. 3.-6. HILLINGER ad DONELL. l. 6. C. 6. mithin es contra regulas interpretationis restrictivae lauffen würde, wann man die folgende verba: Sicuti ergo securus erit, qui actis cuiuscunque iudicis, aut municipum aut auribus privatorum mentis suae postremum publicavit iudicium, wider die Meinung des Imperatoris, ius singulare statuentis, und wider die Oeconomiam iuris extendiren, also behaupten wolle, daß der Iudex, licet non ita sicuti princeps ius constituat, licet eius conscientia inter personas nobiles probatasque non ita sicuti principis deprehendatur, so gar bey bloßen mündlichen für ihm geschenehen Handlungen, contra iura notaria, keine Affectores brauche. In mehrerer Erwegung die in hac lege gegründete praesumption, daß der Princeps, bey Ueberreichung derrer Bittschristen seiner Untertanen sich nicht allein, sondern inter nobiles probatasque personas befinde, ohnstreittig eine dem principi eigene praesumption ist, welche contra analogiam iuris bey

XLVI DISSERTATIO IVRIDICA INAUGVRALIS

einen iudice, der bekanntlich öfters allein und ohne allen Befolg ist, keinesweges zur Consequenz gezogen werden kan. Cap. IX-X. de Privileg. et excelsib. L. 14. ff. de LL. Immassen auch daher die contrariae opinionnes Doctorum, welche contra legislationem, statt der allein hier Platz greiffenden interpretationis restrictivae, extensivam gebraucht, nach deutlicher Vorschrifft des Legis 39. ff. de LL. wegfallen müssen. Quoad 2.) dieses argumentum a iudice in tribunali sedente desumptum, ohnstrittig von denen Römischen Magistratibus maioribus Praetore scilicet et Proconsule hergenommen, welche alsdann, wann sie in tribunali sassen, ihre iudices pedaneos oder Assetas um sich hatten, mithin auf den iudicem inferiorem, dergleichen in casu praesenti vorausgesetzt wird, propter regulas interpretationis restrictivae nicht applicable ist. Quoad 3.) bereits kurz vorher ad 1. gezeigt worden, daß die Praesumptio Legis specialis, so bey dem Principe, cui testamentum oblatum in L. cit. 19. C. gegründet, bey einem iudice zumahl inferiori, wie in casu praesenti ist, keinesweges statt findet. Quoad 4.) Diese Regul nach Maassgabe des L. 12. prin. de Legat: I. woraus solche hergeleitet, jederzeit voraussetzet, daß dadurch dem publico oder einem tertio kein praeciudiz erwachse. Igitur si in vtraque persona eadem obtineat ratio, tunc duplicem personarum intuitum diversos producere effectus vetat. Hertius loc. cit. §. 5. et 3. daher auch das Ius Canonicum den L. 19. und das Ius Saxonicum Electorale den Art. 30. Lib. 2. Landrecht, wie schon oben gedacht, dahin declariret, daß bey dergleichen in Gerichten mündlich angebrachten testamenten, der Iudex allein, wenn er zugleich Actuarius wäre, nicht hinreichend seyn, sondern noch ein und die andere Gerichts-Persohn dabey adhibiren soll. Quoad 5.) die Hoch.

DE TESTAMENTO CORAM SOLO &c. XLVII

Hochgräf. Landesverordnung, nach dem 30. Verord. Marginal-
Attestat, in diesem Punkte dem Iuri Saxonico ausdrücklich derogi-
ret und dieselbe nach dem Recessu Imperii de Anno 1521. ent-
schieden hat. Solchemnach und da Beklagter gleichwohl die Mei-
nung verschiedener sonst allerdings bewährten Rechtsgelehrten für sich
hat, sind wir, wie in dem Urtheil enthalten, allenthalben, auch
wegen der Unkosten zu erkennen bewegen worden. B. N. W.

CONCLUS. Multo minus testamentum subsi-
sit, quod non tam in loco iudicii quam potius in a-
dibus testatoris coram solo iudice, qui simul actuarius
est, confectum si nuncupatum ponas, nec scriptum
valet tali iudici oblatum *B. de Lyncker* decis. 197. Licet
enim istiusmodi testamentum scriptum a testatore, aut
saltem debito modo subscriptum, a suspicione falsitatis re-
motum esse possit §. 9. Formale tamen, quod ad vali-
ditatem testamenti iudicialis requiritur omnino deficit
quando iudex solus absque actuario aut Scabinis ad testa-
mentum recipiendum rogatus comparuerit. (§. 6. et §.
praef.). Sufficiant ista pro enodanda, quam proposui,
quaestione; reliqua, quae forte huc spectant
aliis et vberiori disquisitioni pro instituti
mei ratione relinquere cogor.

T A N T V M.

 So gelehrter Freund! dies ist die Ehrenkrone,
Die Dich und Deinen Fleiß nun schmückt,
Dies ist der Lorbeer Schmuck, der nur dem würd'gen Sohne,
Im Reich der Wissenschaft beglückt.

✻ ✻ ✻

Und, daß ich Dir o Freund! auch meine Ehrfurcht zeige,
So wünsch ich dies jetzt Hofnungs-voll,
Daß Dein erlangter Ruhm noch täglich höher steige,
Und ewig blühend tauren soll.

Erlang,
den August
1764.

Dieses sehte dem Hochedeln, u. Hochgelahrten
Herrn Doctoranden glückwünschend bey

Desselben

aufrichtigster Diener

J. M. S. Salzman

Advocat. Regim. Opp.

8.11.
1

MONSIEUR!

Ce seroit renfermer un trop grand objet dans un trop petit espace, si j'allois entreprendre de dresser ici vos eloges. Toute fois, MONSIEUR, je ne puis m'enpêcher de Vous dire, que depuis le peu de tems que j'ai la satisfaction de Vous conoitre, j'ai trouvé en Vous le vrai caractère d'un homme doux et aimable, d'un ami sans fard, et d'un sàvant solide et sans vanité. Ce n'est pas pour combattre les theses, que Vous soutenés dans Votre excellente dissertation par des arguments si fermes, et si incontestables que j'ai l'honneur de paroître dans cette nobles carrière. Ma temerité seroit ridicule, et insuportable, si j'en pouvois seulement avoir la pensée. Je sens trop la verité de ce que Vous avancés, je connois l'étendue de Votre esprit penetrant et de Vos lumières, et je sens trop mes foibleses, pour l'oser entreprendre. Mais, Monsieur, c'est pour être témoin de Votre glorieux combat, et pour me rejouir avec Vous de la victoire signalée, que Vous en alés remporter. Heureuse la patrie, qui produit, qui nourit, qui eleve, et qui fait recompenser des hommes semblables a Vous! Elle desire Vous voir couronné, de ce laurier imortel dont les muses recompensent leurs fideles amateurs, elle desire Vous faire jouir des fruits de Votre diligence et de Vos veilles. Puis- siés vous en jouir aussi longtems, que je le souhaite. Le bon Dieu veuille Vous accorder toutes les forces de l'esprit et du corp, afin que Vous puis siés servir Votre patrie aussi digne-

dignement et aussi vtilement que Vous le pouvés et que
Vous le desirés. Bour moi, Monsieur, je Vous remercie
très humblement, comme je le dois, de l'honneur, que
Vous avés bien voulu me faire de me mettre au nombre
de Vos amis, et si j'ose Vous demander une grace c'est de me
continuer Votre bon souvenir, et l'honneur de Votre ami-
tié. Il n'y a rien qui me soit plus pretieux et il n'y a rien
que je ne fasse pour me conserver cet avantage. Jesuis.

MONSIEUR

à ERLANG
le Aout
1764.

VOTRE

très humble et obéissant Serviteur
JEAN POPPO GUNDELACH.
Etudiant en Droits
du país de Saxe-Hilbourghausen
Opp.

177.
1
G

entzückt von heiterm Vergnügen,
Seh ich Dich heut mit Ehre siegen,
Dich Freund, Den Ruhm und Weisheit Zielt,
Die Dich zur höchsten Würde führt.

Du prangst vom Lorbeerkrantz umflochten,
Den Dir Minervens Macht erschochten,
So wie der Held, der siegreich schlägt,
Die Sieges-Krone würdig trägt.

Es ruft Dir schon mit frohen Blicke,
Bey Deinem Ruhm, bey Deinem Glücke,
Das Vaterland viel Segen zu,
Es wartet auf Dich Heil und Ruh.

Die Vorsicht wird zu Ehren-Stuffen
Dich künftig immer mehr heruffin,
Bis daß Dein Glück vollkommen blüht,
Dies ist der Wunsch, der in mir glüht.

Hierdurch wollte dem Dem Hochedeln, u. Hochge-
lehrten Herrn Doctoranden glückwünschend
sich zur fortbauenden Freundschaft empfehlen

Der

Aufrichtiger Freund und Diener,
Johann Ernst Lünz.
Oppon.

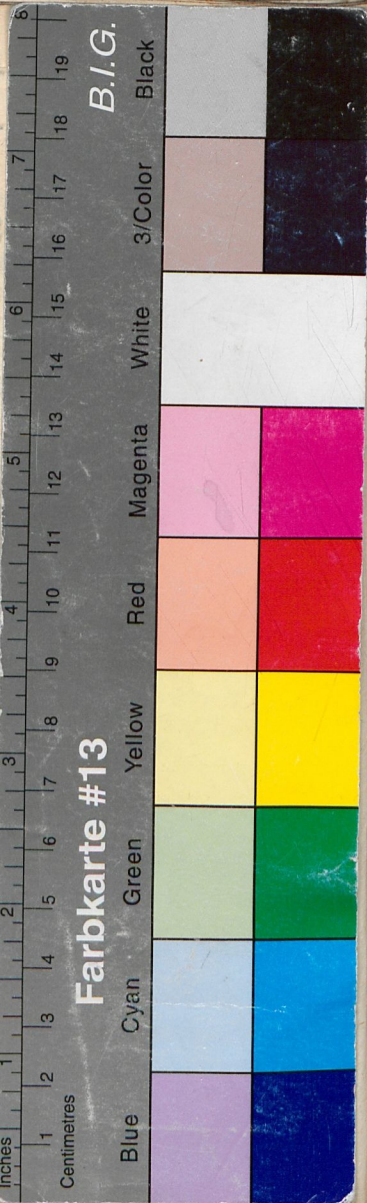

ULB Halle
005 355 311

3

9.

Pra. 9. num. 25.

9

7.

DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS
DE
TESTAMENTO CORAM SOLO
IVDICE NON CONFICIENDO

QVAM
AVSPICIIS DIVINIS
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O
FRIDERICO CHRISTIANO
MARGGRAVIO BRANDENBVRGICO BORVSSIAE SILESIAEQVE
DVCE RELIQA BVRGGRAVIO NORIMBERGENSI RELIQA.

P 469

EX DECRETO
ILLVSTRIS IVRIS CONSVLTORVM ORDINIS
PRAESIDE
1764,4
D. IOANNE IVSTINO SCHIERSHMIDIO
SERENISS. MARGGRAV. BRANDENBVRG. CVLMB. CONSIL. AVL.
ANTECESSORE ET PHILOSOPHIAE PRACTICAE PROFESSORE ORDINARIO
FACVLTATIS IVRIDICAE H. T. DECANO
PATRONO ATQVE PRAECEPTORE SVO VENERANDO
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMSVE IN VIROQVE IVRE HONORIBVS ET
PRIVILEGHIS RITE CAPESSENDIS
D. . AVG. MDCCCLXIII.
PVBLICAE ERVDITORVM DISQVIVISIONI
SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS
GVILIELMVS PHILIPPVS CRAMERVS
SVINFRTHENSIS
IN CIVITATE PATRIA PROCVRATOR ORDINARIVS.
ERLANGAE
LITTERIS TETZSCHNERIANIS.

